

rent verkanter Tierarten und Artengruppen so aufgeheilt, daß ihre ökologische Rolle erkannt und — wie im Falle der Bodenkleinfauna — ihre entscheidende Bedeutung für die Huminifizierungsvorgänge ins rechte Licht gerückt werden konnte. Bei den Kleinlebewesen des Bodens berechtigt allein die durch ihre Tätigkeit bewirkte Steigerung der Bodenfruchtbarkeit, sie in die Gruppe der Nützlinge einzureihen.

Für Wissenschaft und Praxis stellt sich damit die Frage, ob und in welchem Umfang die tierische Besiedlung des Bodens durch Kulturmaßnahmen, in erster Linie durch die Düngung, beeinflußt wird. Wirken zum Beispiel die Mineraldünger als Gift für die Tiere oder fördern sie im Gegenteil deren Lebensbedingungen? Welche anorganischen oder organischen Dünger ermöglichen es, eventuell bestimmte erwünschte Tiere zur Vermehrung anzuregen, um auf diesem Wege die Bodengare zu verbessern? Besitzen die Tiere des Bodens einen Zeigerwert für den Zustand des Bodens, möglicherweise sogar für seine Bedürftigkeit für eine bestimmte Düngung?

Und welke Tiergruppen eignen sich besonders für eine solche Testung?

Auf dem Dauerdüngerversuch Dikopshof bei Bonn hat man zur Klärung dieser Fragen Untersuchungen angestellt, die sich mit den für die Umsetzung des Bodens wichtigsten Gruppen der Tausendfüßler, Milben, Collembolen und Regenwürmer befaßten. Die erzielten Ergebnisse geben nicht nur dem Bodenkundler, sondern auch dem Zoologen, speziell dem Vertreter der Bodenzöologie, neue Einblicke in die mannigfaltige Reaktionsweise der Bodentiere auf die vom Klima, vom Boden und von der Bodenbewirtschaftung ausgehenden Einflüsse. Dem Acker- und Pflanzenbauer gibt das Buch wertvolle Hinweise, wie sich die verschiedenen Methoden der Bodenbearbeitung auf die Bodenfauna auswirken können. Indirekt sind die Untersuchungsergebnisse aber auch für Entomologen und Schädlingsbekämpfer von Bedeutung: Da die physiologischen Verhältnisse der Kulturpflanzen und ihr Gesundheitszustand auf dem Wege über die Bodenfruchtbarkeit in einem für die Pflanzen günstigen Sinn verändert werden können, wird zugleich auch eine Steigerung ihrer natürlichen, artheigenen Abwehrkräfte gegen Schadinsekten erreicht. Unter dieser Sicht gewinnt die Welt der Kleinlebewesen des Bodens, erhellt durch die in diesem Band mitgeteilten Untersuchungsergebnisse, für die biologische Schädlingsbekämpfung erhebliche Bedeutung.

K.

Die Zähne. Ihr Ursprung, ihre Geschichte und ihre Aufgabe von Prof. Dr. B. Peyer. Verständliche Wissenschaft, Band 79. VIII, 102 Seiten mit 102 Abbildungen. Springer-Verlag, Berlin. Göttingen. Heidelberg. Kartonnirt DM 7,80.

Dit boekje bevat een uitvoerige en grondige bespreking van het gebit der vissen tot en met de zoogdieren, terwijl telkens wordt teruggegrepen naar het gebit der voorouders, wat ons niet kan verwonderen, wanneer wij weten, dat de schrijver paleontoloog is. Dat teruggrepen komt al heel sterk naar voren bij de bespreking

van het gebit der olifanten. Het gebit der olifanten krijgt trouwens een bijzondere bespreking, omdat nergens het verband tussen schedelbouw en gebitsvorm zo duidelijk is als bij deze dieren. Reeds is dit het geval bij de oudste olifanten en de schrijver laat dan ook het hoog gespecialiseerde gebit van de recente olifanten aansluiten bij dat van de primitieve.

Is dit nu een boekje, dat wij moeten aanbevelen? Vele lezers van dit tijdschrift zullen zich niet interesseren voor het gebit, maar toch, als men eenmaal begonnen is met de lezing van dit boekje, zal men geboeid verder lezen, want men krijgt niet alleen veel te horen over de bouw en de functie van het gebit, maar ook over de betekenis er van in de omstandigheden, waarin de dieren leven of geleefd hebben. Als voorbeeld van een duidelijke en prettige behandeling van een onderwerp uit de vergelijkende anatomie en de paleontologie is dit boekje zeker aan te bevelen. Een verrijking van de geest kan alleen maar welkom zijn.

K.

Flagellaten. Overzicht van een vijftigtal soorten van Trachelomonas en Strombomonas door A. Middelhoek. 59 bladz. met talrijke illustraties. Wetensch. Meded. no 45 van de K.N.N.V. Prijs f 3,—, voor leden van K.N.N.V. en Hydr. Ver. f 2,25. Te bestellen door storting of overschrijving op postrekening 13028 van het Bureau der K.N.N.V. te Hoogwoud N.H., met vermelding W.M. 45.

De studie der Flagellaten kan iemand veel genoegens verschaffen. De onderzoeker wordt zelfs enthousiast, ook als hij bemerkt, dat zijn werk niet zo eenvoudig is.

De schrijver beschrijft 57 soorten van bovengenoemde genera, maar hij geeft U de verzekering, dat het U bij serieus onderzoek zeker zal gelukken er voor Nederland nog een vijftigtal aan toe te voegen. Dit is voor een hydrobioloog een buitenkansje, dat hij zeker niet mag missen.

K.

WEEK VOOR NATUURLIEFHEBBERS

van 29 juli tot 3 augustus in het Europahuis te Borgharen.

De Limburgse Volkshogeschool organiseert van 29 juli tot 3 augustus een week voor natuurliefhebbers. Deze duurt van maandag 17.00 uur tot zaterdag na het ontbijt. In de prijs van f 32.50, bij aankomst te voldoen, is alles inbegrepen: maaltijden en logies, koffie en thee in huis, inleidingen en excursies. De minimum leeftijd is 17 jaar.

De algemene leiding heeft Dr. P. J. van Nieuwenhoven.

Aanmeldingen te sturen aan Europa Huis, Kasteel Borgharen te Borgharen (L.).